

що створюють алею навпроти садиби І.П.Котляревського.

Заключна частина екологічної стежки – оглядовий майданчик поблизу Ротонди дружби народів. Цю зупинку назвемо «Перлина Полтави». Звідси відкривається захоплюючий вид на Поділ та Мікрорайон Левада, долину річки Ворскла, Хрестовоздвиженський монастир.

Фізичне та психологічне оздоровлення відвідувачів парку стає можливим завдяки біологічним властивостям окремих дерев, що здатні очищувати повітря від пилу, токсинів та патогенних мікроорганізмів, знімати стрес та психологічне пригнічення, здійснювати релаксуючий вплив на людську свідомість. Саме тому жителів і гостей міста потрібно закликати до відвідування цього природного оазису в центрі індустріального міста.

Отож, екологічна стежка «Алеями Соборного майдану» має досить широкий спектр використання. Перш за все, її ресурси слід використовувати для покращення екологічної ситуації міста. На території даної екологічної стежки, можна і необхідно проводити навчальну і виховну діяльність. Для цього її слід адаптувати. Екологічну стежку «Алеями Соборного майдану» можна використовувати для проведення просвітницької діяльності і не лише серед молоді, а і серед зрілого населення міста.

Література

1. Байрак О. М. Стежинами заповідних парків Полтавщини [Монографія] / Байрак О. М. Панасенко Т. В., Самородок В. М., Кигим С. Л., Гальченко Н. П., Стецюк Н. О., Білик О. М. – Полтава: Верстка. – 2009. – 164 с.
2. Білоруська О. А., Історія Полтавщини: пробний підручник для 7 кл. [Монографія] / О. Білоруська, В. Мірошніченко. – Полтава: Оріяна, 2003. – 264 с.
3. Булава Л. М. Географія Полтавської області. Навчальний посібник для учнів 8-9 класів. / Людмила Миколаївна Булава. – Полтава: ПОППО, 1999. – 56 с.
4. Гродзинський М. Д. Основи ландшафтної екології / Микола Дмитрович Гродзинський. – Київ: Либідь, 1993. – 224 с.
5. Дем'яненко С. О. Теоретичні основи дослідження антропогенної трансформації геосистем / Світлана Олексіївна Дем'яненко. – Київ: Либідь, 2003. – 117-118 с.

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ У ВНЗ

*С.А. Муравський
Хмельницький, Україна*

Сьогодні весь світ, обговорюючи основні завдання освіти, говорить про ключові компетентності, які формулюються як відповідь системи освіти на вимоги ринку праці. Це вимога суспільства - підготувати його громадян до сучасних умов життя. Вища школа повинна створювати умови для формування особистості, розвивати необхідні особистісні якості та компетенції, результати якого мають бути виражені не тільки в предметному форматі, але і мати характер універсальних умінь, що забезпечують загальнокультурну спрямованість, універсалізацію, диференціацію та інтеграцію знань і уявлень.

Універсальні навчальні дії нового стандарту будуть сприяти не лише накопиченню знань, умінь, компетенцій, а й розвитку особистості (її когнітивної та емоційної сфери, моральності). Це - вміння вчитися, пізнавати світ, вміння співпрацювати, бути толерантним до людей різних рас, національностей. Іншими словами, універсальні навчальні дії, розроблені в рамках нових стандартів, і складають конкретні узагальнені дії, які лежать в основі генеральних здібностей людини.

Переважає більшість педагогів і вчених [1, 3, 4, 5, 6] (В.А.Бологов, Е.О.Іванова, І.А.Зимня, І.А.Зязюн, А.А.Орлов, Л.В.Сохань, О.С. Смірнова, В.В. Рубцов, М.А.Чошанов, А.В.Хуторський, В.Д.Шадріков та інші) розглядають якість вищої освіти з позиції компетентнісного підходу. На їх думку, компетентнісний підхід орієнтує систему підготовки випускників не на готові знання, отримані в процесі навчання у вищій школі, а на вміння успішно організувати діяльність в широкому соціальному, економічному, культурному контекстах.

Під час реалізації компетентнісного підходу акцент робиться на практичну спрямованість навчання, підкреслюється роль досвіду, вміння застосовувати знання в різних ситуаціях. Слід зазначити, що даний підхід не є чимось принципово новим і спирається на кращі традиції педагогічної науки і практики. Він розширює, доповнює фундаментальну освіту. Вимоги, що пред'являються до результатів освоєння освітньої програми, більш відповідають умовам ринкової економіки, оскільки передбачають формування не тільки предметних знань, умінь і навичок (ЗУН), але і ключових компетенцій, що сприяють соціальній адаптації та готовності до діяльності.

Компетентнісний підхід найбільш відповідає умовам ринкової економіки, так як допускає формування, поряд зі знаннями, вміннями і навичками, ще й ключових компетенцій, затребуваних ринком праці: навчально-пізнавальних, інформаційних, комунікативних, соціально-трудова, цивільно-політичних.

Результатом процесу навчання має стати сформованість мінімального рівня компетентності,

якого досягнуть студенти на етапі завершення навчання у вищому навчальному закладі.

Виділяють чотири напрямки застосування компетентнісного підходу у навчанні: для формування ключових компетенцій, узагальнених предметних умінь, прикладних предметних умінь, життєвих навичок.

Компетентність - інтегрована якість особистості, тому практично не піддається прямій діагностиці. Однак саме наявність компетенцій визначає готовність людини продемонструвати свої знання та вміння в конкретній ситуації. Тому оцінювання компетентності проводиться у формі демонстрації або застосування компетенцій. До найбільш ефективних засобів вимірювання компетенцій студентів відносимо:

- портфоліо;
- ситуаційні завдання;
- завдання практико-прикладної спрямованості;
- публічна оцінка результатів проектної та дослідницької діяльності;
- проекти;
- педагогічні тести;
- міжпредметні екзамени;
- тести на виявлення мінімальної компетентності.

Компетентнісний підхід висуває на перше місце не інформованість студента, а вміння вирішувати проблеми, що виникають в наступних ситуаціях:

- 1) у пізнанні і поясненні явищ дійсності;
- 2) при освоєнні сучасної техніки і технології;
- 3) у взаєминах людей, в етичних нормах, при оцінці власних вчинків;
- 4) у практичному житті при виконанні соціальних ролей громадянина, члена родини, покупця, клієнта, глядача, виборця;
- 5) у правових нормах та адміністративних структурах, в споживчих і естетичних оцінках;
- 6) при виборі професії та оцінці своєї готовності до навчання у професійному навчальному закладі, коли необхідно орієнтуватися на ринок праці;
- 7) при необхідності розв'язувати власні проблеми: життєвого самовизначення, вибору стилю і способу життя, способів вирішення конфліктів[2].

На наш погляд, один з пропонованих шляхів вирішення даної проблеми - компетентнісний підхід. Освіта має бути націлена на формування у випускників ключових компетенцій, адекватних соціально-економічним умовам. Введення поняття компетентності дозволяє вирішити типову проблему для вищих навчальних закладів, коли студенти добре володіють набором знань, але відчувають труднощі, коли потрібно використовувати їх для вирішення конкретних прикладних задач.

В даний час спостерігається невідповідність рівня підготовки педагогів сучасним вимогам. Це дозволяє стверджувати, що одним із пріоритетних напрямків розвитку педагогічної освіти має стати вдосконалення професійної компетентності педагогів, яка дозволить підвищити ефективність процесу навчання і виховання. Особистість педагога, його професійна компетентність і соціальна зрілість на сьогоднішній день стають важливими умовами забезпечення ефективності процесу навчання і виховання студентів вищого навчального закладу.

Під час реалізації даної методики на навчальних заняттях діяльність викладача націлена на розвиток особистості студентів, на формування компетентностей, здатності діяти, будувати систему своїх знань, розвивати самостійність студентів.

Література

1. Болотов В.А. Основные подходы к созданию общероссийской системы оценки качества образования в Российской Федерации // Вопросы образования. 2004. № 3.
2. Болотов В.А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе// Педагогика. – 2003. – № 10. – С. 8-14.
3. Иванова Е. О. Компетентностный подход в соотношении со знаниево-ориентированным и культурологическим. // Интернет-журнал "Эйдос". - 2007. - 30 сентября. <http://www.eidos.ru/journal/2007/0930-23.htm>. - В надзаг: Центр дистанционного образования "Эйдос", e-mail: list@eidos.ru.
4. Овчарук О.В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В.Овчарук. — К.: "К.І.С.", 2004. -112 с.
5. Сериков В.В. Образование и личность: Теория и практика проектирования педагогических систем. - М.: Логос, 1999. - 272 с.
6. Хуторской А.В. Технология проектирования ключевых и предметных компетенций // Интернет-журнал "Эйдос". - 2005. - 12 декабря.<http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>. - В надзаг: Центр дистанционного образования "Эйдос", e-mail: list@eidos.ru.